

DE REFORMATIE

WEEKBLAD TOT ONTWIKKELING VAN
HET GEREFORMEERDE LEVEN

DIE UWE JEUGD VERNIEUWT ALS EENS ARENDS PSALM 103:5

Onder redactie van Prof. Dr K. Schilder.

Medewerkers: Ds F. A. den Boeft, Helpman; Ds E. T. v. d. Born, Amersfoort; Prof. P. Deddens, Kampen; Ds D. van Dijk, Groningen; Ds J. Francke, Rotterdam; Prof. Dr S. Greijdanus, Kampen; Prof. B. Holwerda, Amersfoort; K. v. Huizen, Groningen; A. Janse, Breda; Dr P. Jasperse, Leiden; Ds B. Jongeling, Sappemeer; Ds H. Knoop, Rotterdam; Dr G. K. Schoop, Den Haag; A. Schilder, Den Haag; Ds J. Smelik, Apeldoorn; Dr H. Smilde, Groningen; D. Stroo, Bussum; Prof. Dr C. v. Thil, Philadelphia, Pa, U.S.A.; Prof. C. Veenhof, Kampen; Ds G. Visé, Kampen; Ds F. de Vries, 's-Gravenhage; Ds D. K. Wielenga, Rotterdam; A. Zijlstra, Groningen.

Alle stukken bestemd voor de Redactie zende men aan: Prof. Dr K. SCHILDER, Vloeddijk 14, Kampen. Adm.-adres: Oosterbaan & Le Cointre N.V. — Goes.

Postrekening No. 406040 ten name van BUREAU „DE REFORMATIE“ — GOES. Telefoon 2424.

Abonnement: f 4.— per half jaar bij vooruitbetaling. Voor het Buitenland en Ned. Indië f 10.— per jaar. Advertentiën: 10 cent per mm. Losse nummers 20 cent.

INHOUD: Hoofdartikel: Bezwaarden over en onder de Synodocratie, I. — Kerkelijk leven: Over de Indonesische kerk. Toenemende verdwazing te Leiden. De zwarte lijst. Voor vacantiëgangers. — Opy. en Onderw.: Donatisten en wij. — Pop. Wetensch. Schetsen: Om het hart der Reformatie, XV. — Uit de buitenl. kerken: Wat is de belofte? (Antwoord aan Ds Hoeksema). — Groninger brieven. — Persschouw. — Korte Berichten. — Kerkmieuws.

HOOFDARTIKEL

Bezwaarden over en onder de Synodocratie. I

Een van de weinige dingen, waaromtrekt onder bijna allen, die thans in de kerk van onzen Heere Jezus Christus tot leiding zijn geroepen, eenstemmigheid heerscht, is dit, dat de kerk in onze dagen in grooten nood verkeert.

Onbegrijpelijkwijls zijn er ook nog verblinde zielen, welke dit niet of niet meer zien! Ik las b.v. dezer dagen ergens de ontstellende verklaring, dat de Gereformeerde kerken de crisis welke haar in de laatste jaren had geteisterd te boven zijn gekomen! Als men zoo iets hoort, weet men eigenlijk niet goed wat men zeggen moet. Misschien is het ook wel het beste op zoo'n mededeling te zwijgen. Staat het met een dergelijk geval niet hopeloos?

Terwijl nu bijna overal het besef, dat de kerk een haar tot in de kern van haar bestaan aantastende crisis doorworstelen moet, algemeen is, is de diagnose, welke men hier en ginds ten aanzien van de deze crisis veroorzakende „ziekte“ stelt, zeer gevarieerd, ja, soms zelfs volkomen tegenstrijdig.

We hooren ons toeroepen, dat de nood van de kerk ontstond door haar verburgerlijking; haar immuniteit voor de sociale ellende; haar naar-binnen-gekeerd-zijn; haar denken en leven in partij- en richtingscategorien; haar onmacht om de prediking te transponeren in den geest en de taal van onzen tijd; haar gemis aan apostolisch besef; haar niet verstaan van „de ljjbelsche boodschap“ enz.

Hoeveel waarheidsmomenten er in deze beweringen ook mogen schuilen, in het licht der Schrift zijn al deze oordeelen oppervlakkig en onjuist. Want in de Schrift getuigt de Heilige Geest, dat er maar één

1) We bezigen dezen term niet als „hatelijkheid“, maar als een zoo juist en scherp mogelijke typeering van den nieuwen vorm van kerkregering welke in de gebonden Gereformeerde Kerken thans officieel is ingevoerd en in practijk wordt gebracht. De vroegere synodaal-presbyteriale kerkregering werd namelijk door de besluiten der laatste jaren in drie essentiële punten doorbroken. Want:

1e. De synode heeft zich het recht toegeëigend om geheel onafhankelijk van de plaatselijke kerken kerkelijke zaken, speciaal leerkwesties, op haar agenda te plaatsen en af te handelen.

2e. De synode heeft zich het recht toegeëigend om alle kerken, welke in het kerkverband willen blijven, haar besluiten bindend op te leggen met dien verstande, dat deze altijd moeten beginnen met het aanvaarden en uitvoeren daarvan, welke bezwaren zij daartegen ook mogen koesteren.

3e. De synode heeft zich het recht toegeëigend om geheel buiten de in geding zijnde plaatselijke kerk en zelfs tegen haar wil in, ambtsdragers onder de tucht te plaatsen door schorsing en afzetting.

Door deze machtsusurpatie der synodale vergadering is inderdaad de synode de „hoogste“ macht in de Geref. Kerken geworden en is de vorm van haar kerkregering thans inderdaad die van een synodocratie.

werkelijke nood is, waarin de kerk kan komen, n.l. dat zij het woord van God verlaat, dat zij niet hoort, wat de Geest tot de gemeente zegt (Openb. 2:7 enz.). En die Geest zegt ook, dat er maar tweërlei crisis in de kerk kan komen, n.l. de crisis der bekeering tot God, de crisis ten leven — of: de crisis der verharding, ten doode. Want juist aan de kerk wordt het toegeroepen: Gedenk dan, van welke hoogte gij gevallen zijt en bekeer u, en doe (weder) uwe eerste werken. Maar zoo niet, dan kom Ik tot u, en zal Ik uwen kandelaar van zijn plaats wegnemen, indien gij u niet bekeert (Openb. 2:5). Natuurlijk nemen deze crises in de historie der kerk telkens een andere, concrete gestalte aan, maar in wezen zijn ze altijd aan elkaar gelijk.

Wanneer Christus' kerk hier of daar werkelijk in dezen nood verkeert, is er maar één ding, dat ze noodig heeft. Ze moet in het vuur van de kritiek van den Heiligen Geest! Dat wil zeggen: ze moet zich door het woord Gods laten oordeelen en slaan tot ze gebröken wordt, tot ze de zonde in Gods kracht wegdoet in boete en bekeering, tot Gods genade weer voluit in haar woont en over haar heerscht.

Omdat de zaak van Gods kerk in deze wereld zóó staat, is het steeds noodig duidelijk en nadrukkelijk de zonden der kerk te zoeken en in het volle licht te plaatsen. Dit is de éérste liefdedienst, welke God ten behoeve van zijn kerk van ons vraagt. Ongetwijfeld is dit een zeer hachelijke onderneming. Vooreerst is zulk een kritiek als het goed is vóór alles zelfcritiek. Maar bovendien worden Gods profeten juist om en in de vervulling van dezen liefdedienst vervolgd. Hier is evenwel geen keus. Wie de zonde ziet in de kerk en ze niet noemt, haat de gemeente Gods en haar Heer en Hoofd. 2)

Bij dit zoeken en belichten van de zonde, moeten we evenwel goed onderscheiden. Er was, is en blijft in Christus' kerk op deze wereld allereerst een wirwar van alle mogelijke boosheid en ongerechtigheid. Want een volstrekt heilige kerk komt er in deze beoelening nooit. Tegen deze zonden moet rusteloos en met alle macht gestreden, ook al weten we, dat ze hier nooit gebröken worden, dat we ze op deze aarde nimmer volkomen zullen overwinnen.

Maar behalve dat deze onuitroeibare zonden en ongerechtigheden der kerk in haar leven wroeten, is het ook mogelijk, dat de kerk in haar organisatie, in haar structuur, in de normen voor haar arbeid, kortom: in haar officiële woorden en daden de zonde nadrukkelijk en expres heeft opgenomen en ze nu

2) Ik moge als voorbeeld van zelfcritiek en van het aanwijzen van kerkelijke zonde een fragment citeeren uit de aangrijpende oproep tot het houden van den Dank-Vasten- en Bededag welke de kerk van Voorthuizen deed uitgaan vóór het Synodaal convent der Doleerende kerken zou samen komen op 28 Juni—1 Juli, 1887.

Aldus spreekt Dr Van den Bergh de Kerken, bij welke het tot „Vrijmaking“ kwam — het woord wordt door Dr Van den Bergh zelf gebruikt — aan:

„En waar het kwam tot kerkelijk optreden, hoe hebben wij dan als kerkeraadsleden allereerst te vragen, of niet veel tot verootmoediging stemt!

Is niet menige teleurstelling of nederlaag gevolg ook van nog verborgen afgoden of gekoesterde lievelingszonden?

Laten Predikanten en Ouderlingen, maar ook gemeentelieden niet vergeten, dat gierigheid en vergoding van het schepsel, hoerrij en onbezonnen huwelijken, pronkzucht en tuchteloosheid in het huisgezin de grootste jammeren over Volk en Kerk brachten.

Denk aan Jacob (Genesis 34) en Achan (Jozua 7); David (2 Samuel 12) en den Leviet van Richt. 19; Hiskia (2 Kon. 20) en Eli (1 Samuel 3).

Wordt niet in menige onzer Kerken ongeregeld kerkeraadsvergadering gehouden, en indien het geschiedt, vergeten eerst op elkander tucht te oefenen, alvorens men tegenover de gemeente optreedt?

vasthoudt en zóó laat voortvreden — direct, en dagelijks, en ongehinderd, ook ondanks aanhoudende kritiek.

Waar dit alles een feit is, is de situatie geheel anders! In het eerste geval stond de kerk in haar institutionele gestalte en met haar officiële instanties en woorden tegenover het in haar werkende kwaad. Het booze in haar was inderdaad een „Fremdkörper“ in haar lichaam, dat zij permanent trachtte uit te rukken en weg te doen. Maar in het laatste geval heeft zij de zonde en de ongerechtigheid een officiële functie en een ongestoorde werking in haar eigen lichaam gegeven. Zij erkent en aanvaardt dan het zondige en laat het meewerken aan den opbouw — in feite: de destructie — van de gemeente. In dit laatste geval is zoo de situatie oneindig veel ernstiger.

Wanneer b.v. in de roomsch-katholieke kerk krachtens haar bewust gekozen en gehandhaafde structuur de werkelijke heerschappij van Christus illusoir en de heilrijke genadewerking van zijn woord onmogelijk wordt gemaakt — dan is de situatie fataal. Dan wordt het zóó, dat — om met Calvijn te spreken — ledere vergadering (coetus), onverschillig welke, en het geheele lichaam (corpus) der roomsch-katholieke kerk de wettige gedaante (forma) der kerk mist. En iets dergelijks is geschied met de oude gereformeerde kerken van ons Vaderland. Toen deze zich lieten inschrijven in een organisatie, welke rechtens en feitelijk aan de leugen een even groote plaats en werkingssfeer in die kerken gunde als de waarheid, werd de zonde officieel in het lichaam der kerk als een constructieve — ik bedoel weer: destructieve — factor ingedragen en werd haar een werking verleend, welke op de vernietiging van Christus' kerk móest uitloopen.

Wij moeten deze tweërlei situatie van de kerk t.o.v. de zonde nauwkeurig onderscheiden. Want in het éérste geval wijst de kerk in haar officiële acten en stukken de zonde af en vordert van alle in haar arbeidende ambtsdragers de bestrijding daarvan. In het andere geval geeft zij de zonde officieel recht van meespreken en behoort het derhalve tot de taak van alle „kerkedienaren“ dit kwaad te bevorderen of althans ongemoeid te laten voortvreden.

Wanneer men eenmaal heeft verstaan en aanvaard, dat de éerate en groote liefdedaad, welke men aan de kerk van Christus mag en moet bewijzen is: het liefdevolle en daarom duidelijke en scherpe aanwijzen van de zonden en het in en met haar worstelen om bekeering en geloof, dan zal ook het zoeken van de

Wijden de Bedienaren des Woords thans vooral genoegzame studie en gebed aan hunne heerlijke taak; gaan de Ouderlingen niet menigmaal voort in de sleur, door de organisatie, helaas, begunstigd, maar thans verboden, en wordt door Diakenen niet te vreesachtig soms de zorg voor meerdere armen op zich genomen, terwijl vergeten wordt, dat juist wanneer werkelijk weder eens opoffering voor armen, weezen, weduwen en zieken door gemeente en diaconie geschieden mag, zoowel geestelijke zegen als tijdelijke welvaart aanstaande is?

Oefenen de gemeenteleden thans vooral tucht op elkander uit, en vermaan men ook tegenstanders, of trad verbittering voor deernis, en onverschilligheid voor vrouwen op Gods belofte in de plaats?

Ja, is er waarlijk geestelijk leven en godzaligheid? Bestaat niet het gevaar, dat het op den voorgrond stellen van het Koninklijke ambt onzes dierbaren Middelaars sommigen het Hoogepriesterschap aan het oog des geloofs onttrekt, en wordt niet in menige Kerk hijgend uitgezien naar het neerdruppelen van genade en vrede, waar men thans juist in het besef van Gods ontfermende weldaden te meer behoefte gevoelt, om ook zijne kerkelijke, huiselijke en persoonlijke schuld weggenomen te zien door het bloed des Lams?

En waar de strijd voor de eere van Gods Woord en het Heiderschap van Christus over Zijne Kerken gevoerd wordt, zijn onze wapenen wel immer heilig, onze drijf-

